

İLKÖĞRETİM OKULLARINDA OKUYAN SPORCU ÖĞRENCİLERİN SPOR YAPMALARINDA OKUL VE AİLE FAKTÖRÜNÜN ETKİSİ (SAKARYA İL ÖRNEĞİ)

Çiğdem KOTAN¹

Gülten HERGÜNER²

Çetin YAMAN³

ÖZET

Toplumda sorumluluk yüklenecek yetişkinlerin iyi alışkanlıklar edinmesinde, bireyler arası ve toplumlar arası sağlıklı ilişkiler kurulmasında çocukluk döneminde başlayan sporun büyük önemi vardır. Çocukların ilkokuldan itibaren sportif faaliyetlere yönlendirilmesi onlara iyi alışkanlıklar kazandırılmasında etkilidir. Sporun ve sporunun toplumda hak ettiği konuma ulaşması için öncelikle spor olgusu içinde geniş bir araştırma yapılmalıdır. Sporunun başarıya ulaşması için sporcu olumsuz yönde etkileyen faktörlerin belirlenerek ortadan kaldırılması gerekir. Temel eğitim döneminde çocuğun sportif ve kişilik gelişimine olumsuz etkide bulunmak veya hiç etkide bulunmamak onun gelecekteki başarısının sınırlarını belirlemektedir. Sosyolojik açıdan bakıldığında spor başarısının sağlanmasında önemli kurumlar aile ve sonrasında okuldur. Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okullarında okuyan sporcu öğrencilerin spor yapmalarında okul ve ailenin etkisini ortaya koymaktır. Araştırmada mevcut durumu ortaya çıkartmayı amaçlayan betimsel bir yöntem kullanılmıştır. Verilere anket uygulamasıyla ulaşılmıştır. Bu araştırmanın evrenini farklı spor dallarıyla uğraşan ilköğretim (4. 5. 6. 7. ve 8. Sınıf) kademesindeki sporcu öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerini elde etmek amacıyla bir anket uygulanmıştır. 20 sorudan oluşan anketi 500 öğrenci cevaplandırmıştır. SPSS 15.0 programı kullanılarak çalışmanın betimsel istatistikleri olan frekanslar ve yüzdeler hesaplanmıştır. Yapılan çalışma sonucunda; ailenin eğitim ve gelir düzeyinin, ailede sporcu olma durumunun, çocuğun spor yapması üzerinde etkili olduğu, özellikle ailenin spora ilgisinin çocuğun spor yapmasına karşı tutumunu olumlu etkilediği belirlenmiştir. İlköğretim okullarındaki spor malzeme ve tesis yetersizliğinin öğrenciyi spordan uzaklaştırdığı, okulun spora karşı olumlu tutumunun öğrencinin spora karşı ilgisini arttırdığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Yönlendirme, Okul, Aile, Başarı

THE EFFECTS OF SCHOOL AND FAMILY FACTORS ON SPORTS ACTIVITIES FOR SPORTS STUDENTS IN PRIMARY SCHOOLS: A CASE STUDY OF SAKARYA

ABSTRACT

Sports which starts from childhood has got a big importance for the adults who will have responsibility in the society to gain good habits and establish healthy relations both between individuals and societies. Guiding students for sports activities at childhood is effective to help them gain good habits. It is a must to make a vast research in the field of sport to raise sport and athlete to the place they deserve in society. To enable an athlete to be successful, the factors affecting him/her in negative ways should be eliminated. Either affecting child's sports and personality development negatively during basic education period or even not affecting them determines his/her success borders in the future. From the sociological perspective, first family then school is important institutions to provide sports success. The aim of this research is to present the effect of school and family on sporting activities for sport students in primary schools. In this study a descriptive survey model is applied to detect the present situation. A poll has been carried out for the purpose of getting datum Girl – Boy athlete students who still do different sports activities in their elementary education (4th, 5th, 6th, 7th, 8th grades) constitute the group of research. Five hundred students participated in the survey answering the poll which has got 20 questions. Descriptive statistics of the research, frequencies and percentiles, have been calculated by using SPSS 15.0 (Statistical Packet for the Social Science). According to the results of the present study, it has been determined that the level of parents' education and family income, the existence of a sportsman in family and attitude of the family towards sport affect child's doing sports; especially family's interest in sports affects positively students' sports activities. In addition to these, physical education activities in elementary education, application of these activities, sports environment of students and interest level to the athlete students give a direction to their sport interest. The lack of sports equipments and inefficiency of sports facilities at primary schools discourages students from sports whereas the positive attitude of the school towards sports raises their interest in sport.

Keywords: Sport, Guidance, School, Family, Success

¹ Sakarya İl Milli Eğitim Müdürlüğü Beden Eğitimi Öğretmeni

² Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi Bölümü

³ Sakarya Üniversitesi BESYO

GİRİŞ

Bireylerin beden eğitimi ve spor dünyasını tanımasını sağlayan ilk sosyal kurum ailedir. Ailenin sosyalleşme üzerindeki bu etkisi, çocuğun beden eğitimi ve spor aktivitelerine katılıp katılmayacağını ve katılıyorsa da ne şekilde katılacağını belirlemektedir. Ailelerin bu konudaki yaklaşımı, çocuklarının bu aktivitelere katılıp katılmamaları noktasında neredeyse en belirleyici unsurdur (Erdemli, 1991:50). Ailelerin sporla ilgili olması çocuğun spora katılımında, hatta sporun toplumun çoğunluğunca yapılmasında olumlu bir etkidir (McPherson ve diğ., 1986:49). Aileler tarafından spora pozitif değer biçme, nesiller arasında spora ilgiyi artırır. Bundan başka, aileler de spora katılıyor ya da geçmişte sporla ilgilenmişlerse, yine aileler spor yapmaya devam ediyor ya da düzenli olarak televizyondan spor programlarını seyrediyorlarsa, aileler çocuklarının sporda başarılı olmalarını ümit ediyorlarsa ya da amaçlıyorsa, aileler spora aktif katılım için çocuklarını cesaretlendiriyorlarsa ve spor aile içinde genel bir konuysa, çocuklar sporla daha fazla ilgilenebilir ve katılımında bulunabilir (McPherson ve diğ., 1986:40). Okullar aileden sonra ikinci sosyalleşme kurumlarıdır. Okulun kendine has sosyokültürel özelliklerinin öğrencinin okul başarısında olduğu kadar spor başarısında da etkilidir (Kılıcıgil, 1998,57). Okullar hem eğitim merkezleridir, hem de aynı yaş guruplarının bir araya geldiği yerlerdir. Bu nedenle, beden eğitimi açısından okullarımız geniş boyutlu birer kaynaktır. Çünkü çocuklarımızın ve de orta öğrenimde ki gençlerimizin büyüme dönemleri okul çağlarına rastlamaktadır. Beden gelişiminin hızlandığı bu dönemlerde sporla direnç, çeviklik ve bazı alışkanlıklar kazanılması önemlidir (Karasüleymanoğlu,1995:50). Çocukların temel eğitim becerilerinin geliştirilmesi yeteneklerinin tespit edilerek başarılı sporcuların bulunması ve yetiştirilmesi sporumuzun geleceği açısından önemlidir. Bunun içinde ailelerin sporun bütün faydalarına inanmaları ve okul-aile işbirliğine önem vermeleri gerekmektedir. Kısaca ailelerin çocuklarını bu konuda eğitmeleri için spor kültürüne sahip olmaları gereklidir. Yeterli bilgiye sahip aileler çocuklarını en sağlıklı şekilde spor yapmaları için teşvik edecek ve destek olacaklardır (Hergüner, 1991:91). Bir eğitim yuvası olan okullarımıza beden eğitimi ve sporun yaygınlaştırılması, ,sevdirilmesi ve teşviki ile ilgili önemli görevler düşmektedir. Spor sevgisi temel eğitim gibi ailede başlatılıp okulda a desteklenerek pekiştirildiği takdirde, fert okul ve kitle sporunda geniş bir taban oluşturulabilir (Hergüner, 1992:61).

MATERYAL ve YÖNTEM

Araştırmada mevcut durumu ortaya çıkartmayı amaçlayan betimsel bir yöntem kullanılmıştır.

Araştırmanın amacı; İlköğretim okullarında okuyan sporcu öğrencilerin spor yapmalarında okul ve ailenin etkisini ortaya koymaktır.

Sporcu öğrencilerin spora ara verme nedenlerini, ailenin çocuğun sporla ilgili maddi ihtiyaçları karşılama durumlarını, ailenin spordan beklentilerini, aile ve okulun spora karşı tutumunu, branş seçimlerinde etkili nedenleri, okul imkanlarının ve bunların kullanılabilirliğinin belirlenerek elde edilen bilgilerin, öğrencinin (demografik) kişisel bilgilerine yani ailelerin eğitim düzeyi, mesleği, ortalama aylık gelir düzeyi, ailede sporcu olup-olmama durumu, sporcu öğrencilerin okudukları okul türü ve cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını saptamak temel amaçtır. Bu araştırmada ilköğretim okullarında okuyan sporcu öğrencilerin spor yapmalarına ilişkin aile ve okulun etkisinin belirlenerek ailede ve okullarda pozitif spor anlayışının benimsenmesi, uygun spor ortamlarının oluşturulması ve eğitim programlarının geliştirilmesi açısından önemli olacağı, ayrıca alanda yapılacak benzer bilimsel çalışmalara veri teşkil edeceği ümit edilmektedir.

Araştırmanın Evreni: Araştırmanın evreni Sakarya ilinde ilköğretim okullarındaki 3, 4, 5, 6, 7, 8. sınıflarda okuyan lisanslı aktif spor yapan öğrencilerden oluşmaktadır. Spor faaliyetlerine katılımın ve sporcu öğrenci sayılarının ağırlıkta olduğu 24 ilköğretim okulu araştırma kapsamına alınmıştır. Bu okullarda okuyan 1158 lisanslı sporcu öğrenci arasından random (tesadüfi) yöntemi ile seçilen toplam 500 sporcu öğrenci örnekleme oluşturmaktadır.

Araştırmanın Anketi: Araştırmada 150 öğrenciden oluşan pilot gruba taslak anketle ön uygulama yapılmış, alınan veri sonuçlarına göre alanında uzman kişilerin görüş ve tavsiyeleri alınarak son şekli verilmiş ve likert yöntemi ile 20 soruluk anket hazırlanmıştır. Sakarya ili içerisinde 24 ilköğretim okulundaki sporcu öğrencilere uygulanmıştır. 500 anket geçerli sayılmıştır. Anketin güvenilirlik katsayısı (Cronbach-alpha) 0,548 olarak hesaplanmıştır. İnceleme türü çalışmalarda alfa değerinin 0,5'e kadar makul kabul edilebileceği bazı araştırmacılarca öngörülmektedir (Altunışık ve diğ. 2004:115). SPSS 15.0 programı kullanılarak çalışmanın betimsel istatistikleri olan frekanslar ve yüzdeler hesaplanmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan sporcu öğrencilerin %92,4'ü devlet okulu, % 7,6'sı özel okul öğrencileridir.

Sporcu öğrencilerin %52,2' sının ailesinde halen spor yapan birisi varken %47,8'inde spor yapan bir aile üyesi bulunmamaktadır. Branş seçiminde %45,4 ile aile, %25,4'ü arkadaş,%16,4'ü öğretmen ,%12,8'i ünlü sporcu etkili olmuştur.

Tablo 1. Ailenin öğrencinin sporla ilgili maddi ihtiyaçlarını karşılayabilme düzeyi

Değişkenler		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir zaman	Toplam
Spor yapmam için gerekli tüm malzemeyi temin eder	f	321	93	75	11	500
	%	64,2	18,6	15,0	2,2	100
Antrenman ve müsabakalara gidiş geliş yol masraflarımı karşılar	f	361	55	60	24	500
	%	72,2	11,0	12,0	4,8	100
Sporda daha başarılı olmam için yaz spor okullarına gönderir	f	150	139	63	148	500
	%	30,0	27,8	12,6	29,6	100
Spor kulübüne yazdırır.	f	207	144	54	94	499
	%	41,5	28,9	10,8	18,8	100
Spor kulübü masraflarımı düzenli öder	f	317	43	64	76	500
	%	63,4	8,6	12,8	15,2	100
Branşıyla ilgili yardımcı kitap ve dergiler alır	f	103	172	74	151	500
	%	20,6	34,4	14,8	30,2	100
Daha başarılı olmam için Yardımcı ek gıdalar alır	f	255	103	82	60	500
	%	51,0	20,6	16,4	12,0	100

Ailelerin spor malzemelerini her zaman temin %64,2, ailenin yol masraflarını karşılaması oranı %72,2 iken, yaz spor okullarına her zaman gönderme oranı %30,0 ile düşük olduğu görülmüştür.

Tablo 2. Ailenin spora ve çocuğunun spor yapmasına karşı tutumu

		Her Zaman	Nadiren	Sık sık	Hiçbir zaman	Toplam
Dereceye girdiğimde veya başarılı olduğumda ödüllendirir.	f	277	113	70	40	500
	%	55,4	22,6	14,0	8,0	100
Beni devamı spor yapmam için teşvik ederler.	f	310	86	76	28	500
	%	62,0	17,2	15,2	5,6	100
Antrenmanlarımı izlemeye gelirler.	f	140	181	77	102	500
	%	28,0	36,2	15,4	20,4	100
Müsabaka ve yarışmalarımı izlemeye gelirler.	f	211	133	73	83	500
	%	42,2	26,6	14,6	16,6	100
Başarılı olmadıgımda beni teselli ederler.	f	364	48	58	30	500
	%	72,8	9,6	11,6	6,0	100
Başarılı olmazsam beni cezalandırırlar.	f	18	25	16	441	500
	%	3,6	5,0	3,2	88,2	100
Evde spor programları ve müsabakaları izlenir.	f	214	144	94	48	500
	%	42,8	28,8	18,8	9,6	100
Evde sporla ilgili gazete ve dergi haberleri okunur.	f	195	152	87	66	500
	%	39,0	30,4	17,4	13,2	100
Sporun derslerimi olumsuz etkilediğini düşünür.	f	47	131	61	261	500
	%	9,4%	26,2	12,2	52,2	100
Sporu bırakmam için bana baskı yaparlar.	f	26	38	16	420	500
	%	5,2%	7,6%	3,2	84,0	100

Ailenin çocuğu başarılı olduğunda her zaman ödüllendirme oranı % 55,4 iken, başarılı olmadığında ceza %88,2 ve sporu bırakması için baskı %84,0 oranında hiçbir zaman çıkmıştır. Ayrıca %62,0'si her zaman Spor yapması için teşvik edildiğini ifade etmiştir.. Ailelerin çocuğunun antrenmanlarını her zaman izleme oranı % 28,0 iken, müsabaka ve yarışmalarını her zaman izleme oranı %42,2'dir. Tablo sonuçları ailelerin çocuklarının spor yapmalarına karşı olumlu tutum segilediklerini göstermektedir.

Tablo 3. Sporcu öğrencinin spora ara verme nedenlerine ilişkin görüşlerinin dağılımı

		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	Toplam
Ailemin yorulmamı istememesi	f	187	74	67	32	56	416
	%	45,0	17,8	16,1	7,7	13,5	100
Ailemin maddi zorluklar yaşaması	f	249	78	67	8	14	416
	%	59,9	18,8	16,1	1,9	3,4	100
Ailemin derslerimin aksadığını düşünmesi	f	154	78	116	38	37	423
	%	36,4	18,4	27,4	9,0	8,7	100
Öğretmenlerimin izin vermemesi	f	263	49	47	28	23	410
	%	64,1	12,0	11,5	6,8	5,6	100
Sporda kendimi başarısız hissetmem	f	223	74	54	26	38	415
	%	53,7	17,8	13,	6,3	9,2	100
Okulumdaki malzeme ve saha yetersizliği	f	189	45	91	41	49	415
	%	45,5	10,8	21,9	9,9	11,8	100

Spora ara verme nedenlerinden Ailenin çocuklarının yorulmasını istememesi yüzünden ara verme %13,5 ile ilk sırada, okuldaki malzeme ve saha yetersizliği yüzünden ara verme seçeneği de %11,8 ile ikinci sıradadır. Ailelerin bilinçlendirilmesi ve okulların malzeme/saha ihtiyaçlarının giderilmesi çocukların spora ara vermesinin engelleyecektir.

Tablo 4. Okulda spora ve spor yapmaya karşı tutumun öğrenci görüşleri dağılımı

		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir Zaman	Toplam
Müsabaka zamanları okul idaresi tarafından izinli sayılırım	f	341	81	33	45	500
	%	68,2	16,2	6,6	9,0	100
Öğretmenlerim önemli müsabakalarımı izlemeye gelirler	f	146	164	50	140	500
	%	29,2	32,8	10,0	28,0	100
İsteyen herkesin katılabileceği spor turnuvaları yapılıyor	f	193	142	80	85	500
	%	38,6	28,4	16,0	17,0	100
Sportif başarı gösterenler ödüllendirilir	f	306	104	51	39	500
	%	61,2	20,8	10,2	7,8	100
Öğretmenlerimden bazıları spor yapmam için beni daima destekler	f	243	127	67	63	500
	%	48,6	25,4	13,4	12,6	100
Arkadaşımdan Spordaki başarımdan dolayı övgüler alırım	f	218	149	75	58	500
	%	43,6	29,8	15,0	11,6	100
Okulda sporcuları motive edici kamp veya geziler yapılır	f	68	103	43	286	500
	%	13,	20,6	8,	57,2	100
Bazı öğretmenlerim sporun derslerimi olumsuz etkilediğini söylemektedir	f	51	161	54	234	500
	%	10,2	32,2	10,8	46,8	100
Bazı öğretmenlerim sporu bırakmam için baskı yapmaktadırlar	f	31	32	14	423	500
	%	6,2	6,4	2,8	84,6	100

Öğrencilerin %68,2'si müsabakalar için okul idaresinden izin konusunda sorun yaşamadıklarını, %61,2'si başarılı sporcuların ödüllendirildiğini, Öğretmenlerin %46,8'inin sporun çocukların derslerini olumsuz etkilemediğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Öğretmenler tarafından öğrenciye sporu bırakması için baskı yapılmadığı da % 84,6 oranında hiçbir zaman seçeneği ile tespit edilmiştir.

Tablo 5. Okulun mevcut spor imkânları ve bunların kullanılabilirlik durumu

		Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Toplam
Beden Eğitimi Derslerinde branşım ile ilgili egzersizler yapamıyorum	f	295	64	141	500
	%	59,0	12,8	28,2	100
Branşım ile ilgili spor malzemeleri yeterli değil	f	223	73	204	500
	%	44,6	14,6	40,8	100
Mevcut spor malzemelerini istediğim zaman kullanamıyorum	f	273	67	160	500
	%	54,6	13,4	32,0	100
Kendi spor branşını yapacak uygun saha yok	f	251	57	192	500
	%	50,2	11,4	38,4	100
Mevcut spor Sahalarını istediğim Zaman kullanamıyorum	f	275	65	160	500
	%	55,0	13,0	32,0	100
Okul kütüphanesinde spor branşları ile ilgili kaynak yeterli değil	f	271	117	112	500
	%	54,2	23,4	22,4	100
Kullanabileceğimiz soyunma odaları yok	f	303	43	154	500
	%	60,6	8,6	30,8	100
Kullanabileceğimiz kendimize ait dolaplar yok	f	370	37	93	500
	%	74,0	7,4	18,6	100
Beden eğitimi dersi veya egzersiz sonrası kullanabileceğimiz duşlar yok	f	413	34	53	500
	%	82,6	6,8	10,6	100
Beden eğitimi dersi veya egzersiz sonrası sıcak su kullanma imkânımız yok	f	398	40	62	500
	%	79,6	8,0	12,4	100

Öğrencilerin %44,6'sı branşıyla ilgili spor malzemeleri yeterli bulmamakta, %54,6'sında mevcut spor malzemelerini istedikleri zaman kullanamamaktadır. %74'ü kendisine ait dolabı yokken, %50,2'si branşına uygun saha bulamamaktadır.

Tablo 6. Ailenin çocuğunu yaz spor okullarına göndermesi ve cinsiyet ilişkisi

Cinsiyet		Sporda daha başarılı olmam için yaz spor okullarına Gönderir				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir zaman	
Kız	f	36	50	17	67	170
	%	21,2	29,4	10,0	39,4	100
Erkek	f	114	89	46	81	330
	%	34,5	27,0	13,9	24,5	100
Toplam	f	150	139	63	148	500
	%	30,0	27,8	12,6	29,6	100

Kızların ailelerinin yaz spor okullarına gönderme durumuna her zaman yanıtını verenler %21,2 iken erkeklerin ise %34,5 dir. Hiçbir zaman yanıtının erkeklerde %24,5 kızlarda %39,4 dür. Erkeklerin aileleri tarafından daha fazla yaz spor okullarına gönderildiği görülmektedir.

Tablo 7. Ailenin çocuğunu yaz spor okullarına göndermesi ve aile aylık gelir düzeyi ilişkisi

Aylık gelir Düzeyi		Sporda daha başarılı olmam için yaz spor okullarına gönderir				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir zaman	
500 ytl ve altı	f	17	11	4	21	53
	%	32,1	20,8	7,5	39,6	100
501 ve 750 ytl arası	f	24	28	15	41	108
	%	22,2	25,9	13,9	38,0	100
751 ve 1000 ytl arası	f	41	41	23	49	154
	%	26,6	26,6	14,9	31,8	100
1001 ve 1250 ytl arası	f	31	41	14	19	105
	%	29,5	39,0	13,3	18,1	100
1250 ytl ve üstü	f	37	18	7	18	80
	%	46,3	22,5	8,8	22,5	100
Toplam	f	150	139	63	148	500
	%	30,0	27,8	12,6	29,6	100

Tabloda başarılı olmam için yaz spor okullarına her zaman gönderir diyen öğrencilerden ailesi ortalama aylık geliri 500 ytl ve altı olanlar %32,1'i, 501 ve 750 ytl arası olanlar %22,2'si, 751 ve 1000 ytl arası olanlar %26,6'ı, 1001 ve 1250 ytl arası olanlar %29,5'i, 1250 ytl ve üstü olanlar ise %46,3'ü dür. Her zaman ve sık sık yanıtlarını veren öğrencilerden ailesinin gelir düzeyi yükseldikçe fazlaştığı görülmektedir.

Tablo 8. Ailenin çocuğunun antrenmanlarını izlemesi ve anne öğrenim düzeyi ilişkisi

Anne Öğrenim Düzeyi		Antrenmanlarını izlemeye gelirler				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir zaman	
İlkokul	f	56	91	35	56	238
	%	23,5	38,2	14,7	23,5	100
Ortaokul	f	21	38	16	19	94
	%	22,3	40,4	17,0	20,2	100
Lise	f	40	38	18	26	122
	%	32,8	31,1	14,8	21,3	100
Üniversite	f	23	14	8	1	46
	%	50,0	30,4	17,4	2,2	100
Toplam	f	140	181	77	102	500
	%	28,0	36,2	15,4	20,4	100

Anne üniversite mezunu ailelerin %50,0, ilkokul mezunu ailelerin %23,5, her zaman çocuklarının antrenmanlarını izledikleri saptanmıştır. Çocuk açısından aile bireylerinin spor faaliyetlerinde beraber olmaları onların testlendiği düşüncesi nedeni ile motivasyon açısından olumlu olarak etkimektedir. Yapılan çalışmada Annelerin eğitim seviyesinin çocukların antrenmanlarında birliktelik açısından önemli bir değişken olarak tesbit edilmiştir.

Tablo 9. Ailenin çocuğunu spora teşvik etmesi ve ailede sporcu varlığı ilişkisi

Ailede sporcu Varlığı durumu		Beni devamlı spor yapmam için teşvik ederler				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık sık	Hiçbir zaman	
Evet	f	150	46	37	6	239
	%	62,8	19,	15,5	2,5	100
Hayır	f	160	40	39	22	261
	%	61,3	15,3	14,9	8,4	100
Toplam	f	310	86	76	28	500
	%	62,0	17,2	15,2	5,6	100

Yukarıdaki tabloya göre ailem beni devamlı spor yapmaya teşvik eder sorusuna “her zaman” diyen %62,8’inin ailesinde spor yapan birisinin olduğu %61,3’ünün ise ailesinde spor yapan birisinin olmadığı görülmektedir

Tablo 10. Okuldaki malzeme ve saha yetersizliği nedeni ile spora ara verme ve Okul türü ilişkisi

Okul Türü		Okulundaki malzeme ve saha yetersizliği					Toplam
		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	
Devlet Okulu	f	165	43	89	41	46	384
	%	43,0	11,2	23,2	10,7	12,0	100
Özel Okul	f	24	2	2	0	3	31
	%	77,4	6,5	6,5	,0	9,7	100
Toplam	f	189	45	91	41	49	415
	%	45,5	10,8	21,9	9,9	11,8	100

Spora ara vermelerinde bu nedenden çok fazla etkilenen 49 kişinin %12,0’unu devlet %9,7 sini özel okulları oluşturmaktadır. Fazla etkilendiklerini ifade edenlerde özel okullarda %0 iken devlet okullarında bu oran %10,7’dir. Devlet okullarının imkânlarının özel okulların imkânları seviyesine getirilmesi durumunda çocukların spora ara vermelerindeki en önemli ikinci değişken ortadan kaldırılacaktır.

Tablo 11. Soyunma odası bulunma durumu ve okul türü dağılımı

Okul türü		Beden eğitimi dersleri ve ders dışı egzersizler için kullanabileceğimiz ayrı soyunma odaları yok			Toplam
		Katılıyorum	Fikrim yok	Katılmıyorum	
Devlet Okulu	f	289	39	134	462
	%	62,6	8,4	29,0	100
Özel Okul	f	14	4	20	38
	%	36,8	10,5	52,6	100
Toplam	f	303	43	154	500
	%	60,6	8,6	30,8	100

Özel okullarda okuyan öğrencilerin %36,8’i, devlet okullarında okuyan öğrencilerin %62,6’sı ayrı soyunma odalarının olmadığını düşünmektedir.

SONUÇ

Aileler tarafından çocuklarının spor yapmalarında en fazla destek yol masraflarını karşılama, en az destek ise yaz spor okullarına gönderme ve branşıyla ilgili yardımcı kaynaklar temin etme noktasındadır.(Tablo 1) Ailelerde başarıyı ödüllendirmenin orta seviyede olduğu cezanın ve baskının az kullanıldığı, çocuğunu spor/antrenman yaparken izlenme oranının ise yeteri derecede yüksek olmadığı görülmektedir (Tablo 2). Öğrenciler en çok ailelerinin yorulmalarını istememesi yüzünden spora ara verirken okuldaki malzeme ve saha yetersizliğinden spora ara verenler ikinci büyük grubu oluşturmaktadır (Tablo 3). Ödüllendirmenin okullarda az kullanıldığı, sporcular için kamp ve gezilerin az yapıldığı, öğretmenlerin öğrencilerin yarışma ve müsabakalarını izleme oranının düşük olduğunun görülmesine rağmen öğretmenlerin sporu bırakması için baskının az olduğu söylenebilir (Tablo 4). Öğrencilerin yaridan fazlası branşa yönelik çalışmalar yapamadıklarını ve uygun saha olmadığını belirtirken, çoğunluk okullarda soyunma odası, duş alma, sıcak su imkânlarının olmadığını belirtmiştir(Tablo 5). Hergüner (2001)'in çalışmasında benzer sonuçlar görülmektedir. Sporcu öğrencinin en temel ihtiyaçlarının bile karşılanamaması ve buna rağmen spor yapıyor olmaları azim ve iradeleri açısından umut verici olmakla beraber geleceklere yönünden de oldukça düşündürücüdür.Sporun yaygınlaştırılması açısından okullarda ve semtlerde spor sahaları ve malzemelerinde çoğaltılması zorunludur. Erkeklerin kızlara oranla Aileleri tarafından yaz spor okullarına gönderilme yüzdesi daha yüksektir (Tablo 6). Ailelerin çocukları arasında cinsiyet ayrımı gözetmeden ilgilerine göre bir spor branşına teşvik etmeleri en doğru davranış olmalıdır. Günümüzde sporun birçok branşında kadınlar da erkekler kadar başarılı olmaktadır (Hergüner, 1991: 90). Ailelerin gelir düzeyi yükseldikçe çocuğunu spor okullarına gönderme oranı da artmaktadır (Tablo 7). Hergüner (2001) çalışmasında benzer sonuçlar bulunmaktadır. Anne öğrenim düzeyi arttıkça ailenin antrenmanları izlemeye gitmesi oranında artış olmaktadır (Tablo 8). Kılıç (2006)'ın çalışmasıyla benzer sonuçlar görülmektedir. Ailede spor yapan birisi olan öğrencilerin olmayanlara oranla ailelerinden daha fazla spor yapması için teşvik görmektedir (Tablo 9). Bu sonuç Seraslan, (2003)'ün çalışmasıyla paraleldir. Okuldaki malzeme ve saha eksikliği yüzünden spora ara verenlerin çoğunluğu devlet okullarındadır. (Tablo 10). Özel okula gidebilen çocuklar genelde maddi sıkıntısı olmayan ailelerin çocukları olduğundan diğer çocuklara oranla sporla ilgili yetersizliklerle günlük yaşamlarında da daha az karşılaşmaktadırlar (Hergüner, 2001:313).

Özel okullarda okuyan öğrencilerin spor yapma imkânının devlet okullarında okuyanlara oranla fazla olduğu tespit edilmiştir (Tablo11). Hergüner (2001) ve Özşaker ve Orhun (2005)'un çalışmalarında benzer sonuçlar bulunmaktadır. Devlet okullarının şartları da özel okullar gibi oluşturulursa okul sporu dahada canlanacak ve sporun yaygınlaştırılması da hızlanacaktır. Zira elit sporun ve başarıların temeli ilköğretimlerden beslenir.

KAYNAKLAR

- ALTUNIŞIK, R., R. Coşkun, S. Bayraktaroğlu ve E. Yıldırım. (2004), *Soysal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, Spss Uygulamalı*, Sakarya Kitabevi, s.115, Sakarya.
- ERDEMLİ A. (1991). *Türk-Alman Kültür Diyalogunda Spor Ahlakı ve Spor Felsefesine Yeni Yaklaşımlar*, Meva Matbaacılık ve Yayımcılık, s.50, İstanbul.
- HERGÜNER, Gülten. (1991), *Çocuğun Spora Yönelmesinde Ailenin Rolü Ve Önemi*, On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 6, s.91 Samsun.
- HERGÜNER, Gülten (1992), *Eğitim – Spor İlişkisi*, On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Aralık, Sayı 7, S.61, Samsun.
- HERGÜNER, Gülten. (2001). *Farklı Liselerdeki Sporcu Öğrencilerin Problem Ve Beklentilerinin Belirlenmesi Ankara İl Örneği*, Basılmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, s.92, Ankara.
- KARASÜLEYMANOĞLU, Aydın (1995). *Yeni Boyutlarıyla Spor*, Ozan Dağıtım, .s.50, Ankara.
- KILCIGİL, Ertan (1998). *Sosyal Çevre- Spor İlişkileri*, Bağırhan Yayınevi , s.57, Ankara.
- KILIÇ, Memduh. (2006). *Okul Takımlarında Yer Alan Sporcu Öğrencilerin Kulüp Bazında Spor Yapma Oranları Ve Bunu Etkileyen Faktörler Van İli Örneği*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.
- MCPHERSON, B. D., J. E. Curtis, J. W. Loy. (1986) *The Social Significance of Sport*, Human Kinetics Publisher, s.40-49, Champaign.
- ÖZŞAKER M., A. Orhun. (2005). *İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersinin Amaç Ve İçeriğine İlişkin Sorunlar*, Editör: O. Gültekin, 4. Ulusal Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, Burfaş Ofset Tesisleri, Bursa.
- SERARSLÂN, Zahit, AKKAYA L. (2000). *Kocaeli' de Ortaöğretim Gençliğinin Sportif Tercihlerini Etkileyen Sosyo-Ekonomik Faktörler*; 3.Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.